

Petromyzon marinus
Havsnejonöga
Neunaugen
Lamprey

zeerik

magazine over vormgeving in zeeland

nummer 4 – oktober 2007

met onder meer: architecten op zoek naar dialoog met vormgevers | redt onze provincie!
milieubewust meubelshaper | portfolio als scherprechter | inhoud voor vorm

INHOUD

p.3 HET VOORWOORD: Verder & meer, uitdagen & inspireren **p.4 HET PROJECT:**

Architecten op zoek naar dialoog **BNA-voorzitter Taco Tuinhof:** 'Techniek en vorm

groeien naar elkaar toe' **p.6 DE ACTUALITEIT:** Redt onze provincie! Doch liefst wel

op duurzame wijze **p.8 DE SPREAD:** Eelke Ennik **Milieubewust meubelshaper p.10**

DE VORMGEVER: Portfolio als scherpredchter **Matthew van der Leeuw:** 'Kwaliteit

overtuigt' **p.12 DE OPDRACHTGEVER:** Inhoud voor vorm **Rutger Wolfson:** 'Ik ken

geen Zeeuwse vormgevers' **p.15 DE LONGLIST:** Recent werk van Zeeuwse bodem

colofon

Zeeprik is een uitgave van het CBK Zeeland (centrum voor beeldende kunst, vormgeving, architectuur in Zeeland). Voorgaande nummers zijn te downloaden op www.zeeprik.com.

tekst en eindredactie: Marco Evenhuis (Evenhuis & Van Broekhoven) | **redactie:** Corian de Dreu, Kathrin Ginsberg, Ramon de Nennie, Jobine Roest en Leonard Snelders | **vorm en opmaak:** Jan van Broekhoven (Evenhuis & Van Broekhoven) | **illustraties:** Jan van Broekhoven | **drukwerk en verspreiding:** Pieters Grafisch Bedrijf, Groede

[Zeeprik](http://www.zeeprik.com) | p/a CBK Zeeland | Balans 17 | 4331 BL Middelburg

www.cbkzeeland.nl
redactie@zeeprik.com

Cb{

HET VOORWOORD

Verder & meer, uitdagen & inspireren

Zeeprik maakt met dit nummer zijn eerste jaargang compleet. Het confronteert onwetenden met Zeeuwse vormgeving. Het zet concrete stappen, draagt praktische oplossingen aan en zwengelt discussies aan over taaie en trage ontwikkelingen zoals het belang van duurzaamheid. Zaken die in dit nummer ter sprake komen, zoals een gezamenlijk Zeeuws architectuurjaarprogramma en een presentatie van Zeeuwse vormgeving, worden ook echt uitgevoerd. Het is een goed begin.

Zeeprik komt zijn belofte na en prikkelt.

De redactie van Zeeprik wil verder. De inhoud van Zeeprik moet uitdagen en aanzetten tot meedenken, meepraten en meedoen. Alleen door met elkaar te communiceren over wat er gebeurt, wat er gebeuren moet, wat beter kan en wat beter moet, komen we in Zeeland verder.

Met het recente project Nieuw Zeeuws Product hebben we naast Zeeprik een fysiek platform om te laten zien welke ideeën er zijn in Zeeland. De ontwerpen van vormgevers, beeldende kunstenaars en architecten laten zien dat de grenzen van disciplines overschreden worden. Extra input vanuit andere gezichtspunten, die meer dan welkom is om een brede visie te behouden.

Voor Zeeprik betekent het dat we voor de komende jaargang de lezer niet alleen willen prikkelen, maar vooral willen inspireren en aanzetten tot een actieve bijdrage. Niet alleen aan Zeeprik, maar aan de vormgeving in Zeeland en alles wat daar mee samenhangt in het algemeen.

Kathrin Ginsberg
directeur CBK Zeeland

HET PROJECT

Architecten op zoek naar dialoog met vormgevers

BNA-voorzitter Taco Tuinhof:
'Techniek en vorm groeien naar elkaar toe'

Op 23 juni vond de Dag van de Architectuur plaats. Het thema was dit jaar het tijdelijk verblijf. Samen met kinderen uit groep 7 en 8 keken architecten naar ruimtes waar je tijdelijk in verblijft. Ook de inrichting en vormgeving van die ruimtes kwamen aan bod. En daarom werden er workshops gegeven door koppels architecten en vormgevers. Een goede reden om Taco Tuinhof, voorzitter van de BNA in Zeeland, eens te vragen naar de relatie tussen die twee beroepsgroepen.

Tijdens de Dag van de Architectuur werd het tijdelijk verblijf geanalyseerd aan de hand van thema's. Kinderen leerden over metselen, bouwen, inrichten en vormgeven. Taco Tuinhof: 'Het ging dus niet alleen om de vorm, volumes en ruimtes, maar ook om kleur, inrichting en objecten. Vandaar dat we een aantal workshops samen met vormgevers hebben gegeven'.

'Het resultaat was heel aardig', vindt Tuinhof. 'En dat geldt zowel voor de kinderen als voor de architecten en vormgevers die meededen. De meeste van hen hadden nog nooit voor de klas gestaan. Het was voor het eerst dat ze hun vakgebied in hele begrijpelijke taal moesten uitleggen. Dat was erg leerzaam'.

Synergie

Voor de architecten en vormgevers was de Dag van de Architectuur een prettige gelegenheid om eens bij elkaars vakgebied stil te staan. Zeker gezien de recente ontwikkelingen in de architectuur, vindt Tuinhof: 'Er is in de architectuur in de loop der jaren langzaam een strikte scheiding ontstaan tussen het vormgevend deel van het vak en het bouwkundige deel. Een ontwikkeling die ik persoonlijk betreurt. Ik ben dan ook blij dat dat nu aan het veranderen is. Het vormgevend gedeelte van het vak en de synergie met vormgeving en beeldende kunst worden weer belangrijker. We groeien weer naar elkaar toe'.

Die verandering zet langzaam maar zeker door: 'Je ziet het bijvoorbeeld bij het nieuwe waterschapskantoor aan de Kanaalweg in Middelburg. Daar heb ik zelf ook aan mogen werken. De techniek staat bij dat gebouw in dienst van de vorm. Een hele goede ontwikkeling als je het mij vraagt. Het enige dat die ontwikkeling tegenhoudt, is geld. Het budget bepaalt nu nog te sterk de grootte van de rol van vorm in een gebouw'.

Kruisbestuiving

Onder meer vanwege die ontwikkeling in de architectuur vindt Tuinhof het belangrijk dat kunstenaars, vormgevers en architecten meer met elkaar in contact komen: 'Dat is ook een van de redenen geweest waarom we zijn gaan samenwerken met CBK Zeeland. En los van het nut, is het ook gewoon leuk om vakidioten uit andere disciplines te ontmoeten. Van die kruisbestuiving kunnen we allemaal

fotografie: Thecla Gjeltema

DE ACTUALITEIT

Redt onze provincie!

Doch liefst wel op duurzame wijze

Duurzaamheid is een modewoord. Maar wel een modewoord om rekening mee te houden, ook door vormgevers. Toegegeven, vormgevers hebben geen fabriekspijpen uit hun Mac of tekentafel komen. Hun co2-uitstoot blijft beperkt tot wat er bij ademhaling dan wel spijsvertering vrijkomt. En geld voor nieuwe kleren hebben ze zelden, dus spijkerbroeken gaan een duurzaamheidstechnisch gezien indrukwekkend aantal jaren mee. Althans, in Zeeland. Toch is duurzaamheid voor iedereen van levensbelang. Dus ook voor vormgevers.

Tenminste, dat vinden de ondertekenaars van de zogenaamde Urgenda (www.urgenda.nl). "Het is vijf voor twaalf en ingrijpende, radicale maatregelen zijn nodig om Nederland op termijn duurzamer te maken," schrijven ze in hun pamflet, dat werd gepubliceerd in het NRC van zaterdag 14 juni en op Prinsjesdag is aangeboden aan minister Cramer.

De Urgenda is een ambitieuze agenda die is opgesteld, zoals de naam al zegt, vanuit een groot gevoel van urgentie. Het is een strategisch plan met een aantal stappen en een lijst van concrete acties voor de korte én lange termijn. Het doel is om Nederland gaandeweg duurzamer te maken.

De volledige tekst is te vinden op www.urgenda.nl. Daar kun je het pamflet ook ondertekenen.

Extraheren

Zee

rik

 extraheerde een aantal stellingen uit de Urgenda en legde die voor aan een aantal relevante figuren als het gaat om duurzaamheid in Zeeland. Het resultaat staat op deze pagina's.

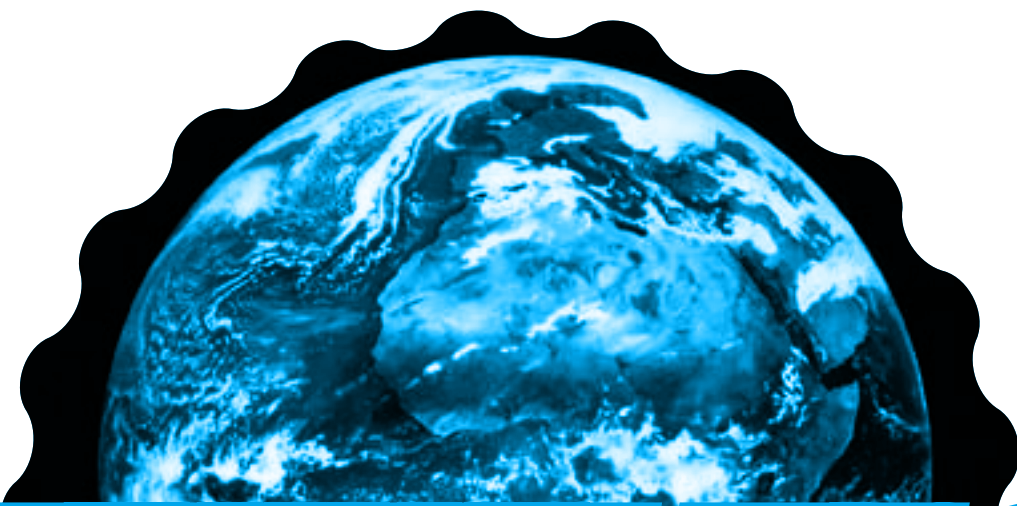
Reacties zijn welkom: [redactie@zee

rik

.com](mailto:redactie@zee<p>rik</p>.com)

De stellingen

1. Duurzaamheid wordt ook wel gedefinieerd als de balans tussen een mooie leefomgeving, een bloeiende economie en een prettig sociaal klimaat. Vormgevers, zowel ruimtelijk als grafisch, realiseren zich onvoldoende dat hun werk op verschillende manieren een behoorlijke rol kan spelen in alledrie die factoren; ze dienen zich daar niet alleen meer bewust van te worden, maar daar ook actief mee aan de slag te gaan.
2. Zeeland is door de economische positie en geografische ligging een provincie die bij uitstek geschikt is voor duurzame ontwikkeling en vormgevers kunnen daar op verschillende manieren aan bijdragen en van profiteren.
3. Om op lange termijn resultaten te kunnen boeken op het gebied van duurzaamheid, is een grootse visie en de langdurige inzet van vele gespecialiseerde partijen nodig. Het vereist ook een bereidheid van iedereen om in kleine stappen aan die duurzame samenleving bij te dragen. Om meer duidelijk te maken over de mogelijke rol van vormgevers in het geheel, zou een Zeeuwse denktank van vormgevers en duurzaamheidsspecialisten met een stimulerende en adviserende taak wenselijk zijn en zelfs landelijk een rol van betekenis kunnen gaan spelen.
4. In de Urgenda worden actiepunten genoemd die binnen nu en één tot veertig jaar gerealiseerd moeten zijn. Welke vijf actiepunten zou u daar specifiek voor de beroepsgroep (ruimtelijke en grafische) vormgevers aan toe willen voegen?

www.urgenda.nl

Anja de Groene

Lector Duurzaamheid aan de Hogeschool
Zeeland

1. Ik ben het eens met deze stelling.

Ruimtelijke vormgevers hebben vooral invloed op de mooie leefomgeving en dat kan veel beter. De discussie over de verrommeling van het landschap illustreert dit. Ook wordt er nog veel te weinig duurzaam gebouwd. Er moet veel meer aandacht voor duurzaamheid in de opleiding van vormgevers komen. Ook zouden opdrachtgevers veel meer en duidelijke eisen moeten stellen. Dit gebeurt nu veel te weinig; opdrachtgevers en consumenten kunnen meer invloed en macht uitoefenen dan ze denken!

2. Zeeland is door zijn geografisch ligging bij uitstek een regio die te maken krijgt met de gevolgen van klimaatverandering. Zeeland moet hierop anticiperen en zorgen voor een klimaatbestendige (ruimtelijke) inrichting. Hiervoor is de inventiviteit van alle Zeeuwen nodig. Vormgevers kunnen zeker bijdragen aan creatieve oplossingen voor een regio waar zoet en zout, land en water elkaar ontmoeten.

3. Ik ben voor grootse visies maar ik ben bang dat het veel te lang duurt voordat we zo'n visie hebben én onderschrijven. We kunnen beter meteen beginnen met kleine stappen (liever grote stappen natuurlijk) en daarvan leren. Als we nu eens beginnen met vanaf nu alleen nog maar mooie duurzame plannen te maken en vorm te geven. Zo'n denktank zie ik wel zitten; die moet vooral de beroepsgroep zelf, het onderwijs en de opdrachtgevers inspireren!

4. Vijf actiepunten:

1. Zuid West Nederland is uitgeroepen tot Icoonproject; bij de uitvoering hiervan in multidisciplinaire teams moeten Zeeuwse vormgevers betrokken worden
2. Vormgevers zouden in hun ontwerpen duurzaamheid moeten verbeelden om te inspireren, prikkelen en te motiveren
3. Opdrachtgevers moeten in hun opdracht ruimtelijke en grafische vormgevers

inspireren (zo nodig dwingen) met duurzaamheid rekening te houden.

4. Bij het klimaatbestendig inrichten van een gebied moeten ruimtelijke en grafische vormgevers samen met andere disciplines, een belangrijke rol spelen.
5. Vormgevers moeten bijdragen aan de terugdringing van de lelijkheid en vooral elkaar de maat nemen.

Johan de Koning

Architect

1. Als architect ben ik me steeds bewust van aspecten als mooie leefomgeving, bloeiende economie en prettig sociaal klimaat. Als ze ergens samenkomen dan wel in architectuur.
2. Zeeland lijkt me op dat punt niet uitzonderlijk. Duurzaamheid is er even van belang als overal elders. Dat architecten moeten reageren op de context van hun werken lijkt me evident.
3. Zo'n denktank lijkt me volstrekt overbodig. Het leidt alleen maar tot meer bureaucratie en regelzucht. Laat dat maar gerust aan individuele ontwerpers over. Er heerst alom aandacht voor duurzaamheid. Iedereen die wel kan er in voldoende mate van op de hoogte zijn.
4. Geen actiepunten.

Jolein Meijers

Stichting Het Zeeuwse Landschap

1. Een terechte en tegelijk ook herkenbare stelling: Stichting Het Zeeuwse Landschap richt zich vanuit haar doelstelling met name op de 'planet': behoud, beheer en ontwikkeling van natuur en wil zo bijdragen aan een duurzaam groene leefomgeving. Onze inspanning richt zich primair op die hoofddoelstelling. Langzaam maar zeker groeit echter het besef van de kansen en misschien wel noodzaak om ook op de andere poten van de duurzaamheidddriehoek actiever in te zetten. Vanuit de eigen corebusiness zoeken naar 'neventakken' of andere mogelijkheden die bijdragen aan duurzaamheid is 'ons aller plicht'.

Geweldig als ook vormgevers dit oppakken!

2. In Zeeland is de kracht van de elementen en de kracht van de interactie tussen water en land de lijn waarop duurzame ontwikkeling kan voortbouwen: de kracht van een groenblauwe provincie met een passende economie waar het aangenaam en veilig wonen en werken is. Wanneer dit als uitgangspunt consistent tot uitdrukking wordt gebracht bij alles wat wordt vormgegeven, kunnen Zeeuwse vormgevers zich onderscheiden en tegelijkertijd een voorbeeldfunctie vervullen in het duurzaamheidsdenken.
3. Natuurlijk is een platform van denkers en doeners noodzakelijk om het duurzaamheidsdenken op een hoger niveau te tillen. Op Zeeuwse schaal geloof ik echter meer in een pragmatische aanpak met een aantal koplopers, die met hun werkwijze en producten een voorbeeldwerking hebben en als ambassadeurs van het duurzaamheidsdenken én –doen kunnen fungeren. Laten we niet overdoen wat er landelijk al gebeurt, maar elkaar juist aanvullen. Zeeuwse voorbeelden als landelijke inspiratiebron.
4. Vijf actiepunten:
  1. over 1 jaar heeft 90 % van de vormgevers kennis van duurzame materialen en processen op het eigen vakgebied en draagt die kennis uit naar hun opdrachtgevers;
  2. over 1 jaar is er is een jaarlijkse duurzaamheidsprijs voor vormgevers.
  3. over 2 jaar gebruikt 50 % van de vormgevers uitsluitend duurzame materialen en processen;
  4. over 2 jaar is er een duurzaamheidslabel of -keurmerk voor duurzame vormgevers, zodat opdrachtgevers via het label gericht naar geschikte vormgevers kunnen zoeken en zo verzekerd zijn van een duurzame aanpak.
  5. over 3 jaar is de deskundigheidsbevordering van vormgevers op het gebied van duurzaamheid goed georganiseerd en verankerd in bestaande opleidingen.

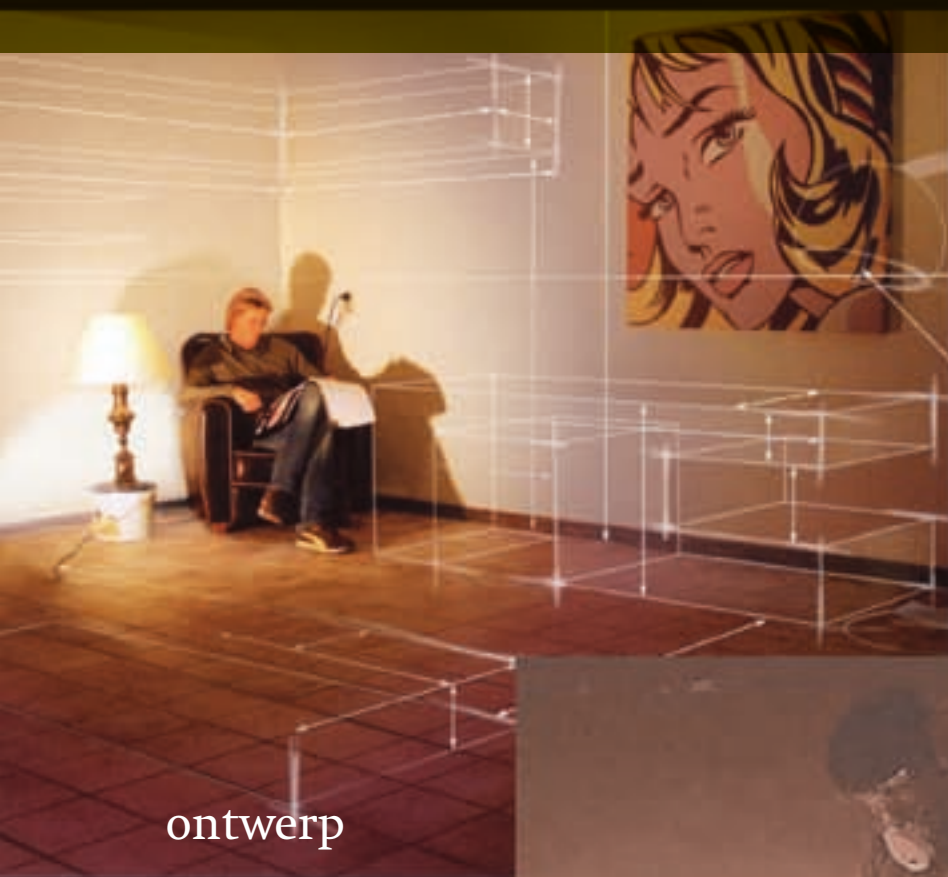
zeepril

magazine over vormgeving in zeeland | nummer 4 - oktober 2007

DE SPREAD

Eelke Ennik

Milieubewust meubelshaper

ontwerp

shapen

jong
geleerd...

DE SPREAD

Eelke Ennik

Milieubewust meubelschaper

zeeprijk

magazine over vormgeving in zeeland | nummer 4 - oktober 2007

bio:

Eelke Ennik (Laren NH, 6 januari 1976)

Sinds twee jaar ontwerper, meubelmaker en interieurbouwer. Gevestigd in Colijnsplaat aan de haven. Diverse projecten zoals villa's, kantoren en hotels. Onlangs opgeleverd: Hotel Land en Zee in Noordwelle. Meer info op: www.ennikyachtenmeubel.nl.

“Het begon allemaal met windsurfen. Al vroeg leerde ik windsurfen en raakte gefascineerd door de plank, die kon je ook zelf maken! Shapen heet dat. Het mooie van shapen is dat er eerst een gedachte is over hoe het zal gaan worden. Dan zet je wat ruige lijnen uit op een schuimblok en je gaat aan de slag. Met zaag, schaaf en schuurblokken maak je de vorm uit het schuim. Je controleert telkens of de vorm de juiste wordt. Veel kijken en voelen. Het is precisiewerk: wat je er af haalt komt er niet meer bij. Zo nu en dan even van je werk weglopen om er opnieuw naar te kijken. Als het uiteindelijk lukt, geeft dat een geweldige kick.

Tegenwoordig ‘shape’ ik de meubels voor mijn klanten en geniet daar elke keer weer van.

Duurzaamheid heb ik hoog in het vaandel staan. Mooie houtsoorten als teak, palissander, mahonie en zelfs eiken worden steeds zeldzamer.

Met deze wetenschap ben ik tevens aan het experimenteren met andere grondstoffen dan hout. Om de consument bewust te maken dat het object wat ze laten maken niet vanzelfsprekend is, geef ik bij de oplevering een (olijf)boompje cadeau...”

boompje!

realisatie

ENNIK

DE ONTWERPER

Portfolio als scherprechter

Matthew van der Leeuw: 'Kwaliteit overtuigt'

Toen hij nog voor een baas werkte, was er niet altijd ruimte voor de eigen visie van Matthew van der Leeuw (Den Haag, 1974). Hij schroomde niet om zijn mening te geven. Maar al werd die input gewaardeerd, uiteindelijk nam de 'baas van dienst' de beslissing. Matthew: 'Om echt mijn gang te kunnen gaan, heb ik blijkbaar de vrijheid van een eigen zaak nodig. Die heb ik nu. En het bevalt prima'.

Die eigen zaak heet Releaf Vormgeving en bestaat nu ongeveer twee jaar. Dat maakt Matthew een starter, maar allesbehalve een beginner. Elf jaar ervaring bij bureaus in Zeeland en Brabant maakt van de geboren Hagenees een veelzijdige ontwerper: 'Bij het ene bureau lag de nadruk bijvoorbeeld sterk op het illustratieve, het filmische. Foto's, fotobewerkingen, collages, illustraties. En bij een ander bureau waar ik als art director werkte, kwam het er juist op aan om van bijvoorbeeld vier lijnen een sprekend logo te maken. Heel grafisch en abstract werk dus. Nu ik zelfstandig werk, combineer ik al die verschillende werkwijzen en probeer mezelf verder te verdiepen. Ik wil niet in kunstjes vervallen'.

'Behalve dat ik nu als vormgever mijn eigen koers kan varen en mezelf verder kan ontwikkelen, vind ik het ook interessant dat de lijnen naar de klanten korter zijn geworden', legt Matthew uit. 'Vroeger zat er vaak een accountmanager tussen, nu doe ik alle intakegesprekken en briefings zelf. Zo hou ik optimaal in de gaten wat de klant wel en niet wil en welke kant hij op wil. Ook kan ik een klant nu zelf proberen overtuigen om voor een nét iets meer gedurfde, meer creatieve oplossing te kiezen. Da's voor mij heel belangrijk, maar een accountmanager is daar veel minder mee bezig. Het is niet zijn eigen kindje dat hij aan een klant presenteert'.

Portfolio

Van zelfstandige ontwerpers en kleine bureaus horen we bij 't CBK nogal eens dat ze moeite hebben om klanten binnen te halen die gevoelig zijn voor omvang, status

en aanzien. Zulke klanten zouden liever met een grote, gevestigde naam in zee gaan om vervolgens als een nummertje behandeld te worden, dan met een klein bureau waar ze alle aandacht krijgen die ze maar willen. Matthew heeft daar met zijn bureau Releaf geen last van: 'Ik denk dat de kwaliteit van mijn werk mensen overtuigt. Een enkele klant dateert nog uit de tijd dat ik zelf voor grotere bureaus werkte, maar de meeste grotere klanten zijn helemaal nieuw. Als ik op de koffie mag komen, dan overtuigt mijn portfolio meestal wel'.

Aan dat portfolio wordt ook duidelijk veel aandacht besteed. Het losbladige systeem ziet er gelikt uit en wordt keurig up-to-date gehouden.

Een van de grotere klanten die Releaf als klein ontwerpbureau heeft binnengehaald, is Film by the Sea. Matthew: 'Film by the Sea stond bovenaan mijn verlanglijstje. Ik heb via een oude werkgever voor de festivaleditie van 2003 gewerkt. Dat was heel interessant om te doen. Ook omdat het gewoon een heel leuk festival is. Het laat zien dat Zeeland meedoet. En het houdt ook bijna al het werk binnen Zeeland. Alleen de visual van dit jaar niet. Die foto is van Keke Keukelaar uit Utrecht. Maar er zit hier in de provincie op dat vlak ook genoeg kwaliteit, dus ik hoop dat die volgend jaar ook in Zeeland wordt gemaakt'.

DE ONTWERPER

Portfolio als scherpzetter

Matthew van der Leeuw: 'Kwaliteit overtuigt'

koster
samenlevings-impuls

nestekst.

credits:

vormgeving alle afgebeelde ontwerpen:

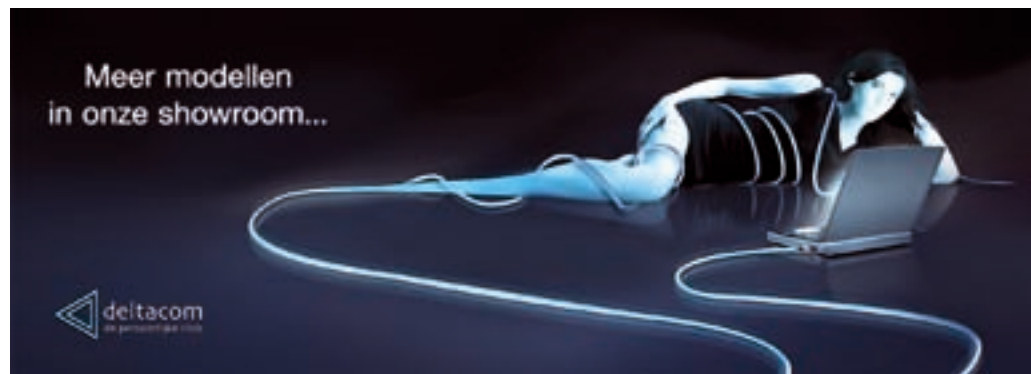
Matthew van der Leeuw

www.releaf.nl

Bakens

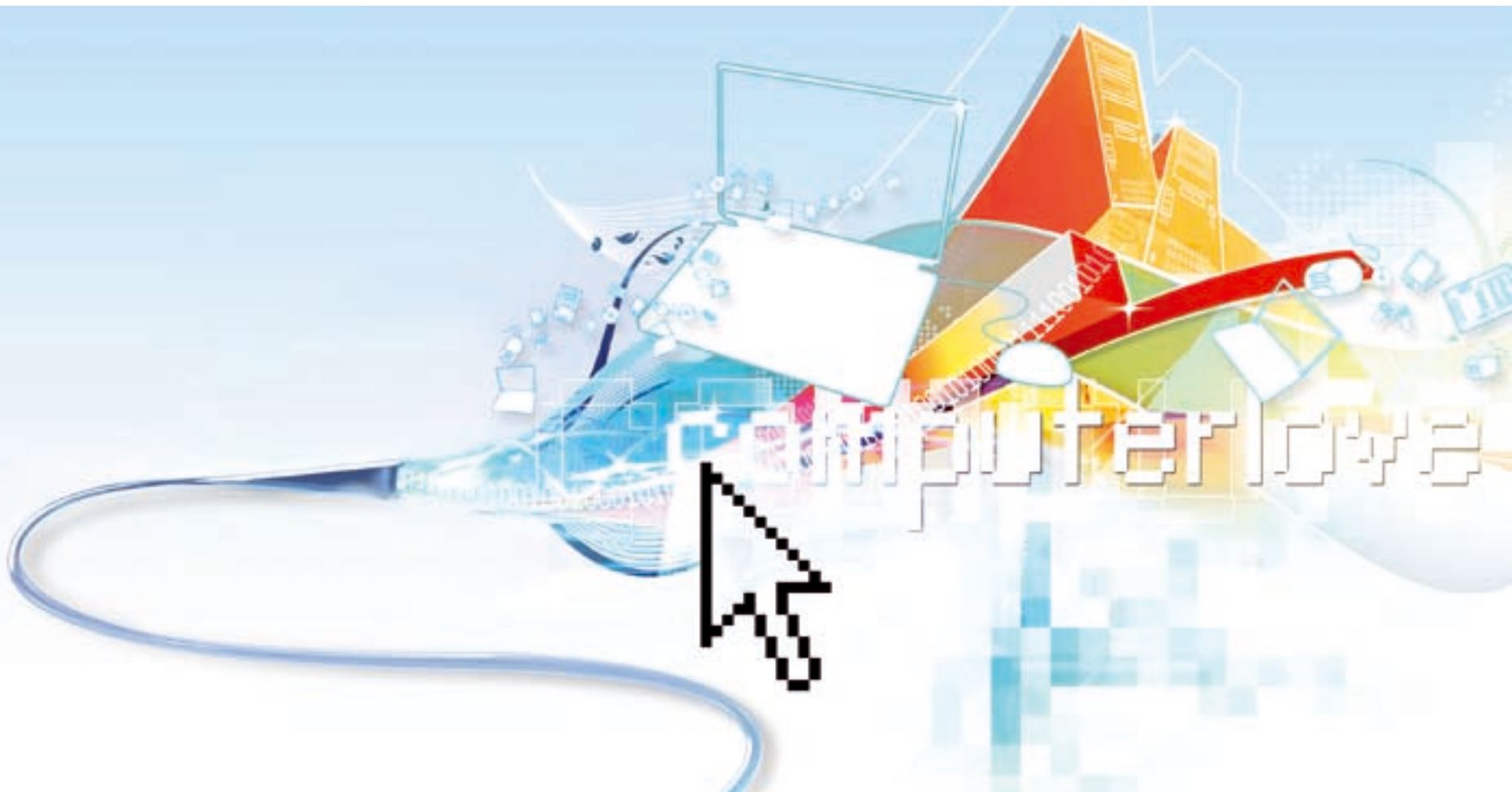
De filmische manier van ontwerpen waar Matthew ooit zo geoefend in raakte, komt bij het werk voor het festival natuurlijk goed van pas. Dat filmische is ook een duidelijke voorwaarde van de opdrachtgever, al is Film by the Sea geen festival van strenge draaiboeken, protocollen en vastomlijnde uitgangspunten, weet Matthew: 'Als je met zoveel partijen samenwerkt, dan worden vastomlijnde plannings noodgedwongen al snel overboord gegooit. Maar er is natuurlijk wel een duidelijke visie. Ook voor de lange termijn. Daarbij is de balans tussen cult en mainstream belangrijk. Net als de combinatie film en literatuur. Maar je wordt als ontwerper erg vrij gelaten. Er is veel ruimte voor input van mijn kant. Dat voelt wel goed. Je krijgt echt het idee dat je werk serieus wordt genomen en op prijs wordt gesteld'.

'De dingen die ik voor Film by the Sea maak, worden niet beoordeeld door te kijken of het exact aan bepaalde voorwaarden voldoet. Ik krijg veel vrijheid, maar het publiek is kritisch en kundig. Dat houdt je tussen bepaalde bakens,

zeg maar. Die vrijheid past bij zo'n festival. Dat moet niet te streng, dat is bij uitstek een gezellige, open gelegenheid'.

Eigenlijk heeft ieder klein ontwerp bureau zijn eigen Film by the Sea nodig, denkt Matthew: 'Mijn werk voor het festival opent voor mij als bescheiden nieuw bureau deuren. Ik doe er hele waardevolle contacten door op. Zo iets gun je alle kleine bureaus. Dat we allemaal de kans krijgen om te laten zien wat we kunnen'.

DE OPDRACHTGEVER

Inhoud voor vorm

Rutger Wolfson: 'Ik ken geen Zeeuwse vormgevers'

Hete
duidelijke
...
IDEEËN
...
...

Vleeshal- en filmfestivaldirecteur Rutger Wolfson is druk. In de week dat Zeeprík hem interviewde, opende een nieuwe tentoonstelling in De Vleeshal en moesten er in Rotterdam knopen worden doorgelaten in verband met de 37e editie van het International Film Festival Rotterdam (IFFR). Wolfson schenkt een cola in en vertelt over promotie en vormgeving. En over Zeeuwse vormgevers natuurlijk. 'Ik selecteer op kwaliteit, niet op geografische herkomst of andere randzaken'.

Een directeur van stichting voor beeldende kunst die wordt benoemd tot interim directeur van een filmfestival. Da's raar, zou je zeggen. 'Da's helemaal niet raar', weerlegt Wolfson. 'Film is misschien niet mijn specialiteit. Maar de toekomst van de film en de beeldende kunst hebben wel raakvlakken. Grenzen tussen disciplines vervagen. En puur praktisch gezien is het ook geen onlogische stap; ik was al bestuurslid van het IFFR'.

Inhoud boven alles 'Het imago van De Vleeshal is een afgeleide van de inhoud', stelt Wolfson. 'Alles begint bij de projecten die wij doen. Die staan al tijd centraal. Daarom kan je eigenlijk niet zeggen dat wij bewust werken aan een imago voor De Vleeshal zelf. Dat groeit eigenlijk organisch. Het is een optelsom van onze projecten'.

Wel zijn er een aantal vaste stukken gereedschap waarmee De Vleeshal werkt. De boodschap verandert per project, maar de afzender blijft dezelfde. Een van die stukken gereedschap is uiteraard de huisstijl. Wolfson: 'Die hebben we laten maken door een jong ontwerpersduo uit Rotterdam. Het is een huisstijl die onzichtbaar genoeg is om veel ruimte voor variatie over te laten en zichtbaar genoeg om duidelijk te laten zien wie de afzender is'.

Die huisstijl is het product van de Humobisten (Gyz de la Rivière en Rufus Ketting), een kunstenaarsduo met een rafelig oeuvre aan video's, performances, foto's, installaties en dus ook grafisch werk.⁰⁰¹

Onwetendheid Geen Zeeuwse vormgevers dus? 'Nee', zegt Wolfson stellig. 'Het is heel simpel: ik heb in Zeeland op dat vlak nog geen dingen gezien die ik interessant vind. Dat zal ongetwijfeld met mijn onwetendheid te maken hebben. In een stad als Rotterdam kom je wel eens flyertjes of zo tegen waarvan je denkt: ik wil weten wie dat gemaakt heeft. Zulke dingen zie ik hier nooit. Daar zal de scene te klein voor zijn of de opdrachtgevers te behoudend. Erg jammer natuurlijk'.

'Een blad als Zeeprík helpt wat dat betreft wel om mijn kennis aan te vullen', gaat Wolfson verder. 'Ik word nu in elk geval geconfronteerd met Zeeuwse vormgeving. En dat is op zich al een hele vooruitgang. Wat ook zou kunnen werken, is een mooie overzichtstentoonstelling van Zeeuws ontwerptalent'.

Een veel gehoorde opmerking van Zeeuwse vormgevers is dat ze hun ei niet altijd even goed kwijt kunnen. De beste en meest creatieve ideeën belanden jammerlijk in de prullenbak. Opdrachtgevers zijn zelf soms nog wel van gecharmeerd van die ideeën, maar denken vervolgens dat hun klanten er niet aan toe zijn of het niet zullen begrijpen. 'Er is maar één remedie voor dat soort problemen', denkt Wolfson. 'Probeer ook buiten Zeeland aan de bak te raken'.

Campagne Bij zijn 'eigen' editie van IFFR genieten Zeeuwse vormgevers, ondanks dat Wolfson niet vies is van een stukje Zeelandpromotie, geen voorkeurspositie: 'Ik selecteer op kwaliteit, niet op geografische herkomst of andere randzaken. Maar als het toevallig een Zeeuwse vormgever is waar de keuze op valt, dan ben ik daar natuurlijk wel blij om'.

Zo'n vaart zal het echter allemaal niet lopen, vermoedt hij. 'Ik ben bang dat ik te laat ben begonnen om op het gebied van promotie en vormgeving nog veel te kunnen veranderen. Het festival begint al op 23 januari en het is voor vormgevers een hele grote campagne. Ik ben nog maar net begonnen bij IFFR dus ik moet nog kijken wat de mogelijkheden op dit moment nog zijn. Maar ik ben bang dat er al veel vastligt'.

DE OPDRACHTGEVER

Inhoud voor de vorm

Rutger Wolfson: 'Ik ken geen Zeeuwse vormgevers'

Jammer, want Rutger Wolfson heeft ideeën: 'We moeten dringend aansluiting vinden bij een nieuw, jong publiek. En daar is de promotiecampagne, met als kapstok de festivalposter, natuurlijk een belangrijk middel voor'. Wolfson noemt het Holland Festival als voorbeeld voor een festival met ballen: 'Die hebben een hele sterke campagne. Dat doen ze echt heel goed'.⁰⁰²

'Er is sowieso weinig ruimte om mijn eigen stempel op het festival te drukken', vertelt hij. 'Dat hoeft voor mij ook niet zo nodig; ik zit er niet voor mijn eigen eer en glorie. Maar ik heb wel een aantal hele duidelijke ideeën waar ik nog graag mee aan de slag zou gaan. We hebben echter nog maar drieëneenhalve maand. Dat is erg krap'.

Wolfson verontschuldigt zich. Een deur verder moet de Amerikaanse kunstenaar Jeffrey Vallance opgevangen worden, die momenteel in De Vleeshal exposeert. Ach, het glas cola is toch leeg. Tijd om te gaan.

side notes:

het citaat Gyz la Rivière komt van zijn website, www.gyzlariviere.com

het citaat van Jorn Dal komt van www.filmfestivalrotterdam.com

check ook

www.ontwerpwerk.nl

en

www.humobisten.nl

ook

www.devleeshal.nl

is in dit verband niet geheel irrelevant; tot en met 2 december loopt in De Vleeshal de expositie Reliquary Chapel van Jeffrey Vallance

het 37e International Film Festival Rotterdam vindt plaats van 23 januari tot en met 3 februari 2008; meer info vind je uiteraard op

www.filmfestivalrotterdam.com

001 Gyz la Rivière van de Humobisten over de huisstijl van De Vleeshal: "die bestaat enerzijds uit een degelijk patroon van V's (Vleeshal) en K's (Kabinetten) die samen M's (Middelburg) lijken te vormen. Anderzijds is dit patroon in een golvende beweging weergegeven en ontstaat er een mystieke zeggingskracht die water (Zeeland), wind (tegen de stroom in) en audio (rumoer) in zich zou kunnen dragen. Het is een zakelijke huisstijl met een hoge gevoelswaarde".

002 Jorn Dal van Ontwerpwerk uit Den Haag over de filmposter voor het Internationale Filmfestival Rotterdam, editie 2007: "Het festival is net zo divers en multicultureel als de stad waarin het plaatsvindt. In het gebruik van zoveel verschillende technieken komt dat terug. Ik heb dit jaar ook weer een expressieve tijgerkop gemaakt, waarvan de strepen zijn losgekomen en een eigen leven zijn gaan leiden".

DE LONGLIST

Zeeuwse vormgeving

recent gerealiseerd

De longlist is dé etalage van Zeeuwse vormgeving. Ook in de uitverkoop? Mail ons dan recent werk waar je trots op bent. Hou het kort: één (liggende) afbeelding, de naam van de opdrachtgever, de ontwerper en een korte omschrijving. Plaatsing in volgorde van binnenkomst.

longlist@zeeprik.com

Website Eigenwijz

opdrachtgever

Eigenwijz

vormgeving

48073/jigloiglo.com

omschrijving

Website presentatie wintercollectie '07 Eigenwijz vrouwenkleding.

Hoed 'Folklore'

opdrachtgever

eigen initiatief

ontwerper

Art of Mook/Monique

Dommanschet

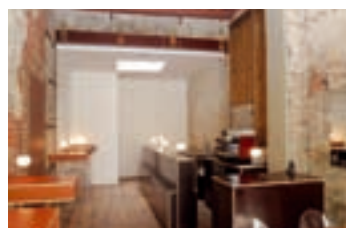
omschrijving

Hoed 'Folklore', gemaakt van veloursvilt met handmatig uitgesneden kantmotief en

geïnspireerd op Zeeuwse klederdracht

Koffiebar galerie 10.53

opdrachtgever

Revolution 10.53 Gallery / William VerstraetenZeeland

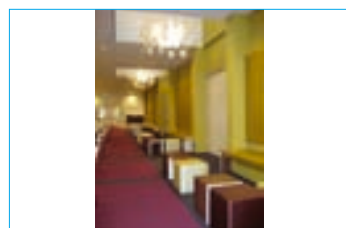
vormgeving

Henric Borsten, beeldend kunstenaar

omschrijving

Compleet barmeubel, sta- en zittafels voor espressobar bij de galerie, Lange Noordstraat 41-43 te Middelburg.

Interieur concertzaal

opdrachtgever

RDBM architecten & adviseurs /

Gemeente Middelburg

vormgever

Berith Keiser Ontwerpen

omschrijving

Ontwerp en realisatie van het interieur voor de concertzaal en foyers van de Zeeuwse Concertzaal in Middelburg

IK-Eiland

opdrachtgever

Jan van Munster

vormgeving

Bentall_Bommelé

omschrijving

3D modellen voor het kunstproject 'IK-Eiland' te Oost-Souburg van Jan van Munster

Jaarboek

opdrachtgever

Grafisch Lyceum Rotterdam

vormgeving

Marieke Mol

omschrijving

Afstudeerproject Jaarboek '06/'07, vernieuwend concept wat betreft samenvoeging boek en CD.

'Gevallen Tranen'

opdrachtgever

Glasrijk, Tubbergen

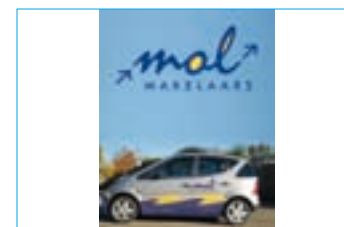
ontwerper

Ineke Otte, www.inekeotte.nl

omschrijving

Installatie glasobjecten Gevallen Tranen, gepresenteerd op kussens, gerealiseerd in opdracht, met meestersglasblazer in Leerdam.

Huisstijl Mol Makelaars

opdrachtgever

Mol Makelaars

vormgever

Kairos Jeroen van Oyen

omschrijving

Het logohandschrift en het gehanteerde makelaarsproces vallen samen in deze nieuwe huisstijl.

www.zeeprik.com

DE LONGLIST (vervolg)

Zeeuwse vormgeving
recent gerealiseerd

Rugzak

opdrachtgever
eigen initiatief

vormgeving

Klaske Jasperse

omschrijving

Rugzak, van gesneden repen katoen, rubber en zeildoek met de structuur van grafieken als inspiratiebron (gemaakt ten behoeve van een expositie in Galerie Gewaagd, Hornhuizen - Gr.).

Logo Local Flavour

opdrachtgever

Local Flavour

vormgeving

Recht door Zee

omschrijving

Logo, huisstijl en website voor Local Flavour, een nieuwe onderneming die toeristen kennis laat maken met de echte Nederlandse keuken.

Nieuw Zeeuws Product

opdrachtgever

CBK Zeeland

vormgeving

RAVEN vormgeving+

INvormgeving

omschrijving

Concept en ontwerp van uitnodiging en typografie voor de expositie Nieuw Zeeuws Product van het CBK Zeeland. Daar werden nieuwe streekproducten tentoongesteld van Sia Braakman, Carolina Apolonia, Yolanda Roosen, Taco Tuinhof, Toos van Holstein, Teja van Hoften, TINA Verburg, Suzanne Bohncke, Marco Bouwman, Sela©, Barbara Voit, Conny Umbgrove, Machteld van der Wijst, Joan van Houwelingen, Monique Dommanschet (Art of Mook), Willy Leijnse, MOTE (A. Fischer & M. Vos), Carina Dumais, Dorothée Sybenga, Nicoline van Boven, N-N (Hans Overvliet & Ramon de Nennie), Caroline Passenier, Eric Odinot, Ineke Otte, John Rielwel en Bianca Runge.

De expositie liep van 13 september tot en met 19 oktober, maar de producten zijn nog een jaar lang te zien en te bestellen via de e-shop op www.cbkzeeland.nl.